

ΓΕΝΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ

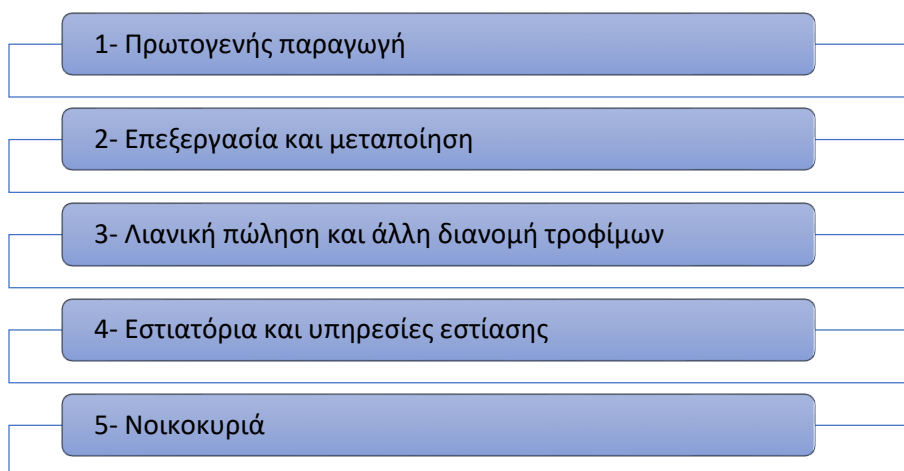
στο πλαίσιο της ειδικής καταχώρισης
για τα απόβλητα τροφίμων στο
Ηλεκτρονικό Μητρώο Αποβλήτων

Εγκαταστάσεις κλάδων οικονομικής δραστηριότητας
01, 03, 10 & 11 κατά διψήφιο κωδικό NACE αναθ.2

1 Εισαγωγικό μέρος

Κατ' εφαρμογή του άρθρου 71 του Νόμου 4819/2021 (Α' 129), στη βάση της παραγράφου 3 του άρθρου 37 της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ, η Διεύθυνση Διαχείρισης Αποβλήτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας οφείλει να υποβάλλει σε ετήσια βάση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή έκθεση για την παραγωγή αποβλήτων τροφίμων, από την πρωτογενή παραγωγή έως την κατανάλωση, σύμφωνα με τον μορφότυπο της Εκτελεστικής Απόφασης (ΕΕ) 2019/2000. Για την πρώτη περίοδο υποβολής, με καταληκτική ημερομηνία την 30 Ιουνίου 2022, με βάση αναφοράς τα δεδομένα του έτους 2020, η μέτρηση είναι διεξοδική και διενεργείται σύμφωνα με την κοινή μεθοδολογία που ορίζεται στο Παράρτημα ΙΙΙ της κατ' εξουσιοδότηση Απόφασης (ΕΕ) 2019/1597.

Δεδομένου ότι οι τύποι αποβλήτων τροφίμων και οι παράγοντες που συμβάλλουν στη δημιουργία αποβλήτων τροφίμων διαφέρουν σημαντικά μεταξύ των διαφόρων σταδίων της αλυσίδας εφοδιασμού, τα απόβλητα τροφίμων μετρούνται και καταχωρίζονται χωριστά για κάθε ένα από τα πέντε στάδια, όπως ορίζονται στο άρθρο 1 της Απόφασης (ΕΕ) 2019/1597:

Η κατανομή των αποβλήτων τροφίμων στα διάφορα στάδια της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων γίνεται σύμφωνα με την κοινή στατιστική ταξινόμηση των οικονομικών δραστηριοτήτων στην ΕΕ που θεσπίστηκε με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1893/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ως «NACE αναθ. 2».

Με σκοπό την υλοποίηση των υποχρεώσεων της χώρας, για την **πρώτη περίοδο** υποβολής δεδομένων προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναφορικά με την παραγωγή αποβλήτων τροφίμων, οι υπόχρεες εγκαταστάσεις υποβολής ετήσιων εκθέσεων αποβλήτων στο Ηλεκτρονικό Μητρώο Αποβλήτων (ΗΜΑ), οι οποίες δραστηριοποιούνται στην **πτηνοκτηνοτροφία**, την **υδατοκαλλιέργεια** και την **επεξεργασία - μεταποίηση** τροφίμων και ποτών (οικονομικές δραστηριότητες 01, 03, 10 και 11 κατά κωδικό NACE αναθ.2), καταχωρίζουν στο ΗΜΑ και δεδομένα για τα απόβλητα τροφίμων και την πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων τροφίμων.

Σημειώνεται ότι η δημιουργία της ειδικής ηλεκτρονικής πλατφόρμας για τα απόβλητα τροφίμων, κατ' εφαρμογή της παραγράφου 4 του άρθρου 20 του Νόμου 4819/2021 (Α' 129), θα τεθεί σε λειτουργία εντός του 2022 και θα αφορά την καταχώριση σε ετήσια βάση από τους φορείς του ως άνω άρθρου των παραγόμενων αποβλήτων τροφίμων, καθώς και των πλεονασμάτων τροφίμων που διατίθενται ως δωρεά, με έτος αναφοράς το 2022.

2 Ειδική καταχώριση στο Ηλεκτρονικό Μητρώο Αποβλήτων

Η ειδική καταχώριση για τα απόβλητα τροφίμων στο Ηλεκτρονικό Μητρώο Αποβλήτων από τις εγκαταστάσεις των κλάδων οικονομικής δραστηριότητας 01, 03, 10 και 11 κατά διψήφιο κωδικό NACE αναθ.2 πραγματοποιείται για τα έτη αναφοράς 2020 και 2021, με καταληκτική ημερομηνία υποβολής την 30^η Απριλίου 2022. Η παραπάνω καταχώριση γίνεται επιπρόσθετα και ανεξάρτητα από την υποχρέωση υποβολής της ετήσιας έκθεσης στο ΗΜΑ.

Ειδικότερα, κάθε εγκατάσταση καταχωρίζει τα δεδομένα των παραγόμενων αποβλήτων τροφίμων και του προορισμού τους, συμπεριλαμβανομένων δεδομένων που λογίζονται ως πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων τροφίμων. Αναφορικά με την καταχώριση των δεδομένων, επισημαίνονται τα ακόλουθα:

- Η καταχώριση της εκάστοτε ετήσιας ποσότητας αφορά το έτος αναφοράς: δεν καταχωρίζονται ποσότητες που παράχθηκαν το έτος αναφοράς αλλά έμειναν αποθηκευμένες εντός της εγκατάστασης.
- Η μονάδα μέτρησης των δηλωθέντων ποσοτήτων είναι μετρικοί τόνοι νωπής μάζας.
- Η καταχώριση των δεδομένων παραγωγής αποβλήτων τροφίμων πραγματοποιείται με βάση τον προορισμό και δεν απαιτεί αντιστοίχιση με κωδικούς του Ευρωπαϊκού Καταλόγου Αποβλήτων (ΕΚΑ) ούτε με εργασίες ανάκτησης R ή διάθεσης D (βλ. άρθρα 7 και 75 Ν. 4819/2021).

Οι δυσνητικοί προορισμοί των παραγόμενων αποβλήτων τροφίμων είναι:

-Μεταποίηση σε προϊόντα εκτός διατροφής

-Κομποστοποίηση/ λιπασματοποίηση

-Αναερόβια χώνευση/ παραγωγή βιοαερίου

-Αποτέφρωση/ συναποτέφρωση

-Υγειονομική ταφή

-Άλλος προορισμός (υποχρέωση καταχώρισης προορισμού σε ελεύθερο κείμενο)

Επιπρόσθετα, οι εγκαταστάσεις καλούνται να καταχωρίσουν δεδομένα στο πλαίσιο της πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων τροφίμων, με τους κάτωθι δυσνητικούς προορισμούς:

Αναδιανομή για ανθρώπινη κατανάλωση (δωρεά ή με τίμημα)

Χρήση ως ζωοτροφή

Οι υπεύθυνοι των εγκαταστάσεων φέρουν την ευθύνη για την ορθή καταχώριση των στοιχείων.

3 Βασικές έννοιες και ορισμοί

Για το σκοπό της καταχώρισης των δεδομένων για την ποσότητα των παραγόμενων αποβλήτων τροφίμων και την πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων τροφίμων, λαμβάνονται υπόψη οι ακόλουθες βασικές έννοιες και ορισμοί:

Τρόφιμα: Τρόφιμα (ή είδη ή προϊόντα διατροφής), όπως ορίζονται στο άρθρο 2 του Κανονισμού (ΕΚ) 178/2002, νοούνται οι «ουσίες ή προϊόντα, είτε αυτά έχουν υποστεί πλήρη ή μερική επεξεργασία είτε όχι, τα οποία προορίζονται για βρώση από τον άνθρωπο ή αναμένεται ευλόγως ότι θα χρησιμεύσουν για τον σκοπό αυτόν».

Στα τρόφιμα περιλαμβάνονται το νερό για ανθρώπινη κατανάλωση, όπως ορίζεται στο άρθρο 6 της Οδηγίας 98/83/ΕΚ, ποτά, τσίχλες και οποιαδήποτε ουσία, περιλαμβανομένου του νερού, η οποία ενσωματώνεται σκόπιμα στα τρόφιμα στη διάρκεια της παραγωγής, της παρασκευής ή της επεξεργασίας τους.

Ο ορισμός των «τροφίμων» περιλαμβάνει το σύνολο των τροφίμων, σε όλο το μήκος της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων, από την παραγωγή έως την κατανάλωση. Τα τρόφιμα περιλαμβάνουν επίσης μη βρώσιμα μέρη, όπως τα οστά που είναι συνδεδεμένα με το κρέας που προορίζεται για ανθρώπινη κατανάλωση.

Στα τρόφιμα δεν περιλαμβάνονται:

- α) ζωοτροφές
- β) ζώντα ζώα, εκτός εάν παρασκευάζονται για διάθεση στην αγορά για ανθρώπινη κατανάλωση
- γ) φυτά πριν από τη συγκομιδή
- δ) φαρμακευτικά προϊόντα κατά την έννοια των Οδηγιών 65/65/ΕΟΚ και 92/73/ΕΟΚ του Συμβουλίου
- ε) καλλυντικά κατά την έννοια της Οδηγίας 76/768/ΕΟΚ του Συμβουλίου
- στ) καπνός και προϊόντα καπνού κατά την έννοια της Οδηγίας 89/622/ΕΟΚ του Συμβουλίου
- ζ) ναρκωτικές ή ψυχοτρόποι ουσίες κατά την έννοια της ενιαίας σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα ναρκωτικά του 1961, και της σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τις ψυχοτρόπους ουσίες του 1971
- η) κατάλοιπα και μολυσματικές προσμείξεις
- θ) ιατροτεχνολογικά προϊόντα κατά την έννοια του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/745 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου

Βρώσιμα μέρη τροφίμων: Τα βρώσιμα μέρη τροφίμων είναι τα συστατικά που σχετίζονται με ένα τρόφιμο, τα οποία καταναλώνονται συνήθως από τον άνθρωπο, είτε ως έχουν (ανεπεξεργαστα) είτε μετά από επεξεργασία ή μαγείρεμα. Ο ορισμός των βρώσιμων μερών των τροφίμων μπορεί να διαφέρει από χώρα σε χώρα ή από περιοχή σε περιοχή, ανάλογα με την τοπική κουλτούρα και τις συνήθειες.

Απόβλητα τροφίμων: Νοούνται όλα τα τρόφιμα, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 178/2002, τα οποία έχουν καταστεί απόβλητα (παρ. 4α, άρθρο 3, Ν. 4819/2021). Τα απόβλητα τροφίμων δύνανται να αποτελούνται από μέρη τροφίμων τα οποία προορίζονται για βρώση και μέρη τροφίμων τα οποία δεν προορίζονται για βρώση από τον άνθρωπο.

Απόβλητα: Τα απόβλητα, όπως ορίζονται στο άρθρο 3 σημείο 1 της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ (παρ. 4α, άρθρο 3, Ν. 4819/2021), είναι «κάθε ουσία ή αντικείμενο το οποίο ο κάτοχός του απορρίπτει ή προτίθεται ή υποχρεούται να απορρίψει», λαμβάνοντας υπόψη τις εξαιρέσεις του άρθρου 2 του Ν. 4819/2021. Η απόρριψη αφορά την επεξεργασία τους με εργασίες ανάκτησης ή διάθεσης (παρ. 14, 15 & 21, άρθρο 3, Ν. 4819/2021).

Ζωικά υποπροϊόντα: Ορίζονται στο άρθρο 3 παρ. 1 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1069/2009 ως «ολόκληρα πτώματα ή μέρη πτωμάτων ζώων, προϊόντα ζωικής προέλευσης ή άλλα προϊόντα που λαμβάνονται από ζώα και δεν προορίζονται για κατανάλωση από τον άνθρωπο, μεταξύ των οποίων και τα ωκύτταρα, τα έμβρυα και το σπέρμα». Τα ζωικά υποπροϊόντα κατηγοριοποιούνται σε ειδικές κατηγορίες ανάλογα με το επίπεδο κινδύνου που παρουσιάζουν για τη δημόσια υγεία και την υγεία των ζώων, σύμφωνα με τα άρθρα 8, 9 και 10 του ανωτέρω κανονισμού.

Πλεονάσματα τροφίμων: Σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 30 του Ν. 4819/2021, ως πλεονάσματα τροφίμων νοούνται τα τελικά προϊόντα διατροφής, συμπεριλαμβανομένου του φρέσκου κρέατος, των φρούτων και των λαχανικών, μερικώς επεξεργασμένα προϊόντα ή συστατικά τροφίμων, τα οποία ενδέχεται να προκύψουν σε οποιοδήποτε στάδιο της αλυσίδας παραγωγής και διανομής τροφίμων για διάφορους λόγους, όπως τρόφιμα τα οποία δεν πληρούν τις προδιαγραφές του παρασκευαστή ή του πελάτη και, συγκεκριμένα, διαφοροποιούνται ως προς το χρώμα, το μέγεθος, το σχήμα, τη σύσταση, έχουν αλλοιωμένη συσκευασία ή επισήμανση, χωρίς ωστόσο να υποβαθμίζεται η ασφάλεια του τροφίμου ή η ενημέρωση των καταναλωτών, φέρουν εσφαλμένη χρονική ένδειξη, όπως τα προϊόντα που προορίζονται για συγκεκριμένη εορταστική περίοδο ή προωθητική ενέργεια, έχουν μικρό υπόλοιπο ζωής, έχει παρέλθει η ημερομηνία ελάχιστης διατηρησιμότητας, αλλά μπορούν ακόμη να καταναλωθούν με ασφάλεια κατ' αναλογία προς την υπ' αρ. 91354/2017 (Β' 2983) απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας, όπως εκάστοτε ισχύει, καθώς και πλεονάσματα που δημιουργούνται από ακυρώσεις παραγγελιών.

Αναδιανομή για ανθρώπινη κατανάλωση: Νοείται η διαδικασία ανάκτησης, συλλογής και παροχής σε ανθρώπους, και ιδιαίτερα σε απόρους, πλεονασμάτων τροφίμων που μπορεί διαφορετικά να απορρίπτονταν και τα οποία παρέχονται από τον κάτοχο δωρεάν ή με τίμημα. Ο αποδέκτης της αναδιανομής δύναται να είναι και μια εγκατάσταση για την επεξεργασία-μεταποίηση σε άλλα προϊόντα διατροφής. Επισημαίνεται ότι εξαιρούνται άλλου είδους δωρεές τροφίμων.

Υποπροϊόν: Σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 1 του Ν. 4819/2021, μια ουσία ή ένα αντικείμενο που προκύπτει από διαδικασία παραγωγής, πρωταρχικός σκοπός της οποίας δεν είναι η παραγωγή της εν λόγω ουσίας ή του εν λόγω αντικειμένου, θεωρείται ότι δεν συνιστά απόβλητο αλλά υποπροϊόν, εάν πληρούνται οι ακόλουθοι όροι:

- α) είναι βέβαιη η περαιτέρω χρήση της ουσίας ή του αντικειμένου,
- β) η ουσία ή το αντικείμενο είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν απευθείας χωρίς άλλη επεξεργασία πέραν της συνήθους βιομηχανικής πρακτικής,
- γ) η ουσία ή το αντικείμενο παράγεται ως αναπόσπαστο μέρος μιας παραγωγικής διαδικασίας, και
- δ) η περαιτέρω χρήση είναι σύννομη, δηλαδή η ουσία ή το αντικείμενο πληροί όλες τις σχετικές απαιτήσεις περί προϊόντων και προστασίας του περιβάλλοντος και της υγείας για τη συγκεκριμένη χρήση και δεν πρόκειται να έχει δυσμενείς συνέπειες στο περιβάλλον ή την ανθρώπινη υγεία.

Αν δεν έχουν εκδοθεί εκτελεστικές πράξεις σε ενωσιακό ή εθνικό επίπεδο για τη διαδικασία εφαρμογής των ανωτέρω κριτηρίων, η πλήρωσή τους για κάποια συγκεκριμένη ουσία ή αντικείμενο αξιολογείται στο στάδιο της περιβαλλοντικής αδειοδότησης των έργων και δραστηριοτήτων σύμφωνα με τον Ν. 4014/2011.

Πρώην τρόφιμα: Τα πρώην τρόφιμα ορίζονται στο μέρος Α σημείο 3 του παραρτήματος του Κανονισμού (ΕΕ) 68/2013 της Επιτροπής ως «τα τρόφιμα, πλην των υπολειμμάτων τροφοδοσίας, που είχαν παρασκευαστεί για κατανάλωση από τον άνθρωπο σε πλήρη συμμόρφωση με τη νομοθεσία της ΕΕ για τα τρόφιμα και τα οποία δεν προορίζονται πλέον για κατανάλωση από τον άνθρωπο για λόγους πρακτικούς ή υλικοτεχνικούς

ή λόγω προβλημάτων παρασκευής ή ελαττωματικής συσκευασίας ή άλλων ελαττωμάτων και δεν παρουσιάζουν κίνδυνο για την υγεία όταν χρησιμοποιούνται ως ζωτροφές».

Ζωτροφές: Σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 4 του Κανονισμού (ΕΚ) 178/2002, ζωτροφές είναι «οι ουσίες ή τα προϊόντα, περιλαμβανομένων των πρόσθετων υλών, είτε έχουν υποστεί πλήρη ή μερική επεξεργασία είτε όχι, τα οποία προορίζονται για χορήγηση τροφής από το στόμα στα ζώα».

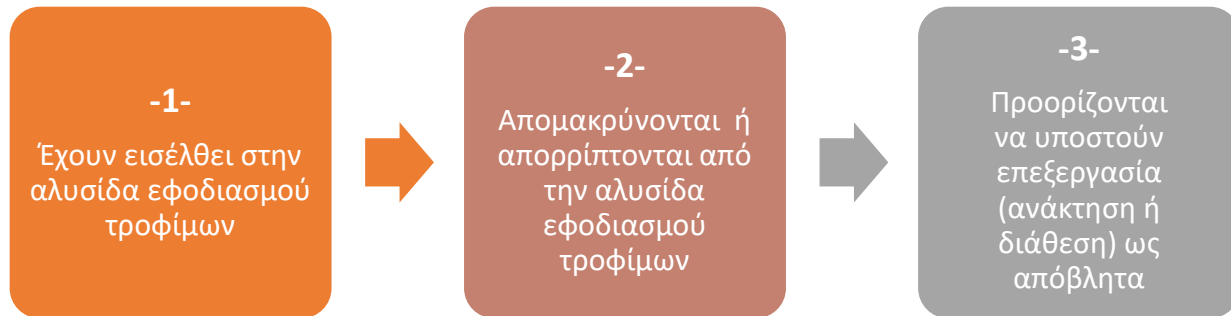
Πρώτες ύλες ζωτροφών: Ορίζονται στο άρθρο 3 παρ. 2 σημείο ζ) του Κανονισμού (ΕΚ) 767/2009 ως «προϊόντα φυτικής ή ζωικής προέλευσης, πρωταρχικός σκοπός των οποίων είναι να ικανοποιούν τις διατροφικές ανάγκες των ζώων, στη φυσική τους κατάσταση, νωπά ή διατηρημένα, καθώς και προϊόντα που προέρχονται από τη βιομηχανική επεξεργασία αυτών, και οργανικές ή ανόργανες ουσίες, που περιέχουν ή όχι πρόσθετες ύλες ζωτροφών και προορίζονται να χρησιμοποιηθούν για την από του στόματος διατροφή των ζώων, είτε απευθείας ως έχουν είτε, ύστερα από μεταποίηση, ή για την παρασκευή σύνθετων ζωτροφών ή ως έκδοχα προμειγμάτων».

Διάθεση στην αγορά: Σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 8 του Κανονισμού (ΕΚ) 178/2002, νοείται «η κατοχή τροφίμων ή ζωοτροφών με σκοπό την πώληση, συμπεριλαμβανομένης της προσφοράς για πώληση ή οποιασδήποτε άλλης μορφής μεταβίβασης είτε αυτή γίνεται δωρεάν είτε όχι, και η ίδια η πώληση, η διανομή ή οι άλλες μορφές μεταβίβασης».

4 Προϋποθέσεις για να καταστούν τα τρόφιμα απόβλητα

4.1 Βασικές προϋποθέσεις

Τα τρόφιμα έχουν καταστεί απόβλητα εφόσον πληρούνται οι ακόλουθες τρεις προϋποθέσεις:

Δεδομένου ότι τα τρόφιμα περιλαμβάνουν και μη βρώσιμα μέρη, στα απόβλητα τροφίμων μπορεί να συμπεριλαμβάνονται τόσο βρώσιμα μέρη όσο και μη βρώσιμα μέρη τροφίμων (π.χ. οστά, φλούδες, σπόροι).

4.2 Εξαιρέσεις από τη μέτρηση αποβλήτων τροφίμων

Ως γενικός κανόνας, οι ουσίες ή προϊόντα που εξαιρούνται από τον ορισμό των τροφίμων, κατ' εφαρμογή της αρχής της προφύλαξης που εφαρμόζεται στη νομοθεσία για την ασφάλεια των τροφίμων, απαγορεύεται να εισέλθουν στην αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων και επομένως δεν πρέπει να λογίζονται ως απόβλητα τροφίμων. Βασικές περιπτώσεις που δεν πληρούνται οι απαιτήσεις να καταστούν τρόφιμα είναι:

- Απώλειες που προκύπτουν λόγω ασθενειών φυτών (π.χ. ασθένεια από μύκητες) και ζώων (π.χ. ζωνοσόσος ή επιζωοτία) και των οποίων ο τελικός προορισμός είναι συνήθως η αποτέφρωση
- Ζώα, που ακόμα και αν αρχικά προορίζονταν για κατανάλωση από τον άνθρωπο, έχουν λάβει φαρμακευτική αγωγή που δεν επιτρέπει την κατανάλωσή τους από τον άνθρωπο
- Εισαγωγές τροφίμων με πρόσθετα μη επιτρεπόμενα από την εθνική ή την ενωσιακή νομοθεσία
- Νοθευμένα τρόφιμα

Στα απόβλητα τροφίμων δεν περιλαμβάνονται και συνεπώς δεν αποτελούν αντικείμενο της ειδικής καταχώρισης:

- Οι απώλειες στα στάδια της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων όπου ορισμένα προϊόντα δεν έχουν γίνει ακόμη τρόφιμα κατά την έννοια του άρθρου 2 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 178/2002, όπως τα βρώσιμα φυτά που δεν έχουν συγκομιστεί και τα πτώματα ζώων που αποθνήσκουν πριν από τη σφαγή.
- Τα υποπροϊόντα της διαδικασίας παραγωγής τροφίμων, τα οποία πληρούν τα κριτήρια που ορίζονται στο άρθρο 5 παράγραφος 1 του Ν.4819/2021, δεδομένου ότι δεν συνιστούν απόβλητα.
- Προϊόντα που διατίθενται απευθείας ως ζωοτροφές και δεν είχαν ουδέποτε εισέλθει στην αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων ή δεν είχαν διατεθεί στην αγορά ως τρόφιμα.

Επιπλέον, εξαιρούνται από τη μέτρηση των αποβλήτων τροφίμων:

☞ **Εξαιρέσεις από το πεδίο εφαρμογής του Νόμου Πλαισίου για τα Απόβλητα (Ν. 4819/2021, ΦΕΚ Α' 129)**

- Τα γεωργικά υλικά (άρθρο 2 παράγραφος 1 σημείο στ) Ν. 4819/2021), τα οποία χρησιμοποιούνται στη γεωργία ή τη δασοκομία ή για την παραγωγή ενέργειας από βιομάζα με διαδικασίες ή μεθόδους που δεν επιβαρύνουν το περιβάλλον και δεν θέτουν σε κίνδυνο την ανθρώπινη υγεία.
- Τα ζωικά υποπροϊόντα (άρθρο 2 παράγραφος 2 σημείο β) Ν.4819/2021), τα οποία για να καταχωριστούν ως απόβλητα τροφίμων θα πρέπει να προορίζονται για αποτέφρωση, υγειονομική ταφή ή χρήση σε εγκαταστάσεις βιοαερίου ή κομποστοποίησης ή λιπασματοποίησης.
- Ουσίες που προορίζονται για χρήση ως πρώτες ύλες ζωοτροφών (άρθρο 2 παράγραφος 2 σημείο ε) Ν. 4819/2021) και δεν είναι ούτε περιέχουν ζωικά υποπροϊόντα.

☞ **Υγρά απόβλητα**

- Απόβλητα τροφίμων που απορρίπτονται ως υγρά απόβλητα ή με υγρά απόβλητα (π.χ. αποχετευτικό δίκτυο αστικών λυμάτων, εγκατάσταση επεξεργασίας υγρών αποβλήτων ΒΙΠΕ, εγκατάσταση επεξεργασίας υγρών αποβλήτων της εγκατάστασης).

Στην περίπτωση υγρών που περιέχουν υπολείμματα τροφίμων, τα οποία υπόκεινται μεμονωμένα σε επεξεργασία ως απόβλητα, θα πρέπει να καταχωρίζονται ως απόβλητα τροφίμων.

☞ **Υπολείμματα αποβλήτων τροφίμων αναμειγμένα με άλλα υλικά**

- Υπολείμματα αποβλήτων τροφίμων που συλλέγονται στο πλαίσιο των αποβλήτων συσκευασίας τα οποία ταξινομούνται στον κωδικό ΕΚΑ «15 01 – Συσκευασία (συμπεριλαμβανομένων των ιδιαίτερος συλλεγέντων αστικών αποβλήτων συσκευασίας)»
- Υπολείμματα αποβλήτων τροφίμων που συλλέγονται μαζί με απόβλητα που κατατάσσονται στον κωδικό αποβλήτων ΕΚΑ: «20 03 03 - υπολείμματα οδοκαθαρισμού»
- Μη βρώσιμα υλικά που αναμειγνύονται όταν συλλέγονται μαζί με τα απόβλητα τροφίμων (π.χ. χώμα ή συσκευασία) στο μέτρο του δυνατού

5 Δεδομένα που λογίζονται ως πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων τροφίμων

Τα ποσοτικά δεδομένα της ειδικής καταχώρισης στο ΗΜΑ που λογίζονται ως πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων τροφίμων είναι:

- Αναδιανομή για ανθρώπινη κατανάλωση, με ή χωρίς τίμημα, υπό τις προϋποθέσεις της νομοθεσίας για τα τρόφιμα και σε συμφωνία με τα προβλεπόμενα της παραγράφου 6 του άρθρου 20 του Ν. 4819/2021.
- Χρήση ως ζωοτροφή υπό τις προϋποθέσεις της νομοθεσίας περί ζωοτροφών.

Για τη δωρεά τροφίμων και τη χρήση ως ζωοτροφή έχουν εκδοθεί κατευθυντήριες γραμμές από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή:

- Ανακοίνωση της Επιτροπής, «Κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ σχετικά με τη δωρεά τροφίμων» ([2017/C361/01](#))
- Ανακοίνωση της Επιτροπής, «Κατευθυντήριες γραμμές για τη χρήση των τροφίμων που δεν προορίζονται πλέον για κατανάλωση από τον άνθρωπο ως ζωοτροφών» ([2018/C133/02](#))

Με τον [Κανονισμό \(ΕΕ\) 2021/382 για την τροποποίηση των παραρτημάτων του Κανονισμού \(ΕΚ\) 852/2004](#) τίθενται όροι στους υπεύθυνους επιχειρήσεων τροφίμων για τη δωρεά τροφίμων.

6 Απόβλητα τροφίμων σταδίου πρωτογενούς παραγωγής

Οι παρούσες οδηγίες απευθύνονται στις εγκαταστάσεις που είναι υπόχρεες για την καταχώριση στοιχείων στο Ηλεκτρονικό Μητρώο Αποβλήτων, δραστηριοποιούνται στους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας 01 ή 03 κατά διψήφιο κωδικό NACE αναθ.2 και εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Ν. 4014/2011 (Α' 209). Ειδικότερα, αφορά τις εγκαταστάσεις που δραστηριοποιούνται στην **πτηνοκτηνοτροφία** και την **υδατοκαλλιέργεια** σε θαλάσσια ή γλυκά ύδατα.

Στην πρωτογενή παραγωγή, που αποτελεί το αρχικό στάδιο της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων, το σημείο εκκίνησης για την καταχώριση των αποβλήτων τροφίμων είναι τα είδη ή προϊόντα να έχουν γίνει τρόφιμα κατά την έννοια του άρθρου 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 178/2002, δηλαδή να προορίζονται για βρώση από τον άνθρωπο ή να αναμένεται ευλόγως ότι θα χρησιμεύσουν για τον σκοπό αυτόν. Ειδικότερα, πλέον των εξαιρέσεων που αναφέρονται στο κεφάλαιο 4, εξαιρούνται οι απώλειες σε στάδια της πρωτογενούς παραγωγής πριν τη συγκομιδή και γενικά πριν την διάθεση στην αγορά με προορισμό την ανθρώπινη κατανάλωση. Ειδικότερα εξαιρούνται,

- Απώλειες ζώων που δεν πληρούν ακόμα τις απαιτήσεις ποιότητας για σφαγή
- Απώλειες ζώων, που ενώ προορίζονταν για σφαγή, έχουν προσβληθεί από ασθένεια
- Απώλειες ζώων, που ενώ προορίζονταν για σφαγή, τελικώς προορίζονται για άλλη χρήση

Το σημείο τερματισμού του σταδίου πρωτογενούς παραγωγής είναι το σημείο παραλαβής για την επεξεργασία-μεταποίηση ή η διανομή για την απευθείας διάθεση στην αγορά.

Η μεταφορά από το σημείο πρωτογενούς παραγωγής προς το σημείο επεξεργασίας-μεταποίησης θα πρέπει να εκλαμβάνεται ως στάδιο της πρωτογενούς παραγωγής. Στην περίπτωση που τα προϊόντα απορρίπτονται κατά την παραλαβή σε μια εγκατάσταση επεξεργασίας-μεταποίησης, και παράγονται απόβλητα τροφίμων (δηλαδή εξέρχονται από την αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων και πρόκειται να υποστούν επεξεργασία ως απόβλητα), τότε τα απόβλητα αυτά θα πρέπει να προσμετρώνται στο στάδιο της πρωτογενούς παραγωγής εάν ο υπόχρεος διαχείρισής τους είναι ο παραγωγός της πρωτογενούς παραγωγής. Σε άλλη περίπτωση, τα απόβλητα αυτά προσμετρώνται στο στάδιο της επεξεργασίας-μεταποίησης.

Ακολούθως παρατίθενται ενδεικτικά παραδείγματα αποβλήτων τροφίμων, όταν αυτά εξέρχονται της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων και αντιμετωπίζονται ως απόβλητα.

Γάλα

- Δεν πληρούνται οι προδιαγραφές κατανάλωσης από τον άνθρωπο βάσει της κείμενης νομοθεσίας λόγω π.χ., αλλοίωσης προϊόντος.

Αυγά

- Αστοχίες κατά το χειρισμό/ αποθήκευση (π.χ., ραγισμένα, σπασμένα, αλλοιωμένα αυγά).
- Δεν πληρούνται οι προδιαγραφές ποιότητας της αγοράς.

Υδατοκαλλιέργεια

- Αλιεύματα τα οποία δεν πληρούν τις προδιαγραφές ποιότητας.
- Αλιεύματα που υπέστησαν αλλοίωση (π.χ., κατά την αποθήκευση) και δεν είναι κατάλληλα για ανθρώπινη κατανάλωση βάσει της κείμενης νομοθεσίας.

Στον ακόλουθο πίνακα παρατίθενται οι κωδικοί αποβλήτων του Ευρωπαϊκού Καταλόγου Αποβλήτων (ΕΚΑ) για τύπους αποβλήτων που συνήθως περιλαμβάνουν απόβλητα τροφίμων:

02 01	απόβλητα από γεωργία, κηπευτική, υδατοκαλλιέργεια, δασοκομία, θήρα και αλιεία
02 01 01	λάσπες από πλύση και καθαρισμό
02 01 02	απόβλητα ιστών ζώων
02 01 03	απόβλητα ιστών φυτών

7 Απόβλητα τροφίμων σταδίου επεξεργασίας - μεταποίησης

Οι παρούσες οδηγίες απευθύνονται στις εγκαταστάσεις που είναι υπόχρεες για την καταχώριση στοιχείων στο Ηλεκτρονικό Μητρώο Αποβλήτων, δραστηριοποιούνται στους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας 10 ή/και 11 κατά διψήφιο κωδικό NACE αναθ.2 και εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Ν. 4014/2011 (Α' 209).

Το σημείο εκκίνησης του σταδίου της επεξεργασίας-μεταποίησης για τη καταχώριση των αποβλήτων τροφίμων είναι το σημείο παραλαβής των πρώτων υλών στην εγκατάσταση επεξεργασίας-μεταποίησης και το σημείο τερματισμού είναι το σημείο παραλαβής των τελικών προϊόντων για τη διανομή τους στην αγορά.

Λαμβάνοντας υπόψη τις προϋποθέσεις που περιγράφονται στο κεφάλαιο 4, τα απόβλητα τροφίμων που προκύπτουν από την επεξεργασία-μεταποίηση είναι το σύνολο των οργανικών αποβλήτων της παραγωγικής διαδικασίας μιας εγκατάστασης που περιέχουν υπολείμματα τροφίμων. Ενδεικτικά παραδείγματα αποβλήτων τροφίμων του σταδίου είναι:

- Φυτικά υπολείμματα (πχ φλοιοί, κοτσάνια, φύλλα)
- Ζωικά υπολείμματα (πχ δέρματα, φτερά, αίμα, οστά)
- Οργανικές λάσπες / απόβλητα της παραγωγικής διαδικασίας (πχ. απόσταξη, εκχύλιση, αποφλοίωση, φυγοκέντριση) που περιέχουν υπολείμματα τροφίμων
- Απόβλητα λιπών και ελαίων (προερχόμενα από βρώσιμα λίπη και έλαια)
- Απορριπτόμενα υλικά/ μέρη τροφίμων που δεν είναι κατάλληλα για κατανάλωση ή επεξεργασία
- Προϊόντα που δεν πληρούν τις προδιαγραφές ποιότητας (πχ λόγω αστοχιών στο χειρισμό/ αποθήκευση) / αδιάθετα προϊόντα

Στον ακόλουθο πίνακα παρατίθεται κατάλογος των κωδικών αποβλήτων του Ευρωπαϊκού Καταλόγου Αποβλήτων (ΕΚΑ) για τύπους αποβλήτων που συνήθως περιλαμβάνουν απόβλητα τροφίμων:

02 02	απόβλητα από την προπαρασκευή και επεξεργασία κρέατος, ψαριού και άλλων τροφίμων ζωικής προέλευσης
02 02 01	λάσπες από πλύση και καθαρισμό
02 02 02	απόβλητα ιστών ζώων
02 02 03	υλικά ακατάλληλα για κατανάλωση ή επεξεργασία
02 03	απόβλητα από την προπαρασκευή και κατεργασία φρούτων, λαχανικών, δημητριακών, βρωσίμων ελαίων, κακάο, καφέ, τσαγιού και καπνού· παραγωγή κονσερβών· παραγωγή ζύμης και εκχυλισμάτων ζύμης, προπαρασκευή και ζύμωση μελάσσας
02 03 01	λάσπες από την πλύση, καθαρισμό, αποφλοίωση, φυγοκέντριση και διαχωρισμό
02 03 02	απόβλητα από υλικά συντήρησης
02 03 03	απόβλητα από εκχύλισμα διαλύτου
02 03 04	υλικά ακατάλληλα για κατανάλωση ή επεξεργασία
02 04	απόβλητα από τη διεργασία παραγωγής ζάχαρης
02 05	απόβλητα από τη βιομηχανία γαλακτοκομικών προϊόντων
02 05 01	υλικά ακατάλληλα για κατανάλωση ή επεξεργασία

02 06	απόβλητα από βιομηχανία αρτοποιίας και ζαχαροπλαστικής
02 06 01	υλικά ακατάλληλα για κατανάλωση ή επεξεργασία
02 06 02	απόβλητα από υλικά συντήρησης
02 07	απόβλητα από την παραγωγή αλκοολούχων και μη αλκοολούχων ποτών (εξαιρουμένων των καφέ, κακάο και τσαγιού)
02 07 01	απόβλητα από την πλύση, τον καθαρισμό και τη μηχανική αναγωγή πρώτων υλών
02 07 02	απόβλητα από την απόσταξη αλκοόλης
02 07 04	υλικά ακατάλληλα για κατανάλωση ή επεξεργασία

Για τις εγκαταστάσεις που πλέον της παραγωγής τροφίμων και ποτών (NACE αναθ.2, κλάδοι 10 & 11) δραστηριοποιούνται και στην παραγωγή άλλων προϊόντων, δεν καταχωρίζονται τα απόβλητα της γραμμής παραγωγής ζωοτροφών ή/και άλλων προϊόντων εκτός διατροφής.

Στη καταχώριση αποβλήτων τροφίμων περιλαμβάνονται και οι επιστροφές προϊόντων τροφίμων και ποτών, για τα οποία την ευθύνη διαχείρισή τους έχει η εγκατάσταση, και τα οποία προορίζονται για επεξεργασία ως απόβλητα.